

מכתב לרנייה

רנייה — בנדודים ובמחצית
הוצאת הקיבוץ המאוחד.

זאת מוצאת לפעמים מלים של שבח ותהי"ל לה. ושוב הכל שאינן כאן שתי החברות מ.ה.שומר הצעיר" מזכירציה אשר בכואן אלינו, ולסדרות הסכנה שצפיה היתה לכל הבונקר וליושבים בו — קיבלנו אותן, והארי לך, רנייה, קבלנו אותן בלי כסף... אינני רוצה למנות את כל העלל הזה של אידיוקים, בו גודש ומלא ספרך, רנייה, רק דבר אחד אציא לאור: בהערה בדף 194 בניגע לגבול הסלובאקיה את כותבת: "לפי שעה נמצאו מבריהים רק לאנשי זנוצת. הנוער" של הציונים הכלליים, זה כמה שבועות, שהם נוסעים עם מבריהים אל הגבול ועוברים לסלובאקיה, אולם הם שומרים את הדבר בסוד, ובשום אופן אין לנו יכולים להציל מפייהם, מי הם המבריימים הללו? מה את כוונת, רנייה? זמן מה ישבתי על הגבול ובהרים ותפקידי היה לחפש מבריהים ולעשות טיול". ירדתי אני מה זה מבריה, המבטיח שילך מחוץ בלילה ויחזור לספרתו — ואחרי ליל איים של סתירות וצפיה ביער, הוא חוזר וכספו איזה סיפור על שומרים ועל ציד ועל זה שהוא רק מבריה יישי ואינו עוסק ולא יעסוק בהברחה בני אדם, ואחרי כל זה אמצויותך את נשארתי בלא כלום, וגוסף על הכל, אל השכחתי שגם לפני המבריהים שיחקנו כאריים אמיתיים, ועל כן גזל הכל זמן רב על כן עברו ימים רבים עד אשר חברה, שנשלחה על ידינו השיבה לנו איזה ידיעה שהיא ועל כן, כאשר התקשרנו עם אנשים מתנועות אחרות, לא רצו לשמוע להצעותינו, כי הענין היה מסובך ולא בטוח ויקר, ולא ברור די צרכו וגם מסוכן. האנשים קבעו, כי כל עוד הבונקר שלהם נראה בטוח, אסור וגם לא רצוי לגלות ולסכן אותו. והרי גם אנחנו הלכנו לחפש דרכים, כאשר הקרקע כבר בער מתחת לרגלינו. אני זוכרת, שרק לאחר שהקבוצה הראשונה הגיעה לסלובאקיה, קבענו את התנאים ומשום שהיה לנו ברור, המבריה הראשון" היתה פעולתנו הראשונה לחזור אל מעבר לגבול הפולני ולהעביר סתם המהאר את הכל. את הסכתב הזה העברנו לפלה מ.ה.שומר הצעיר", אלא שאנו לא רצו לשמוע על כך ונזכרו, בדבר הזה כאשר חברינו ישבו אז על הגבול וגם המבריימים הללו נפלו בפח. חיפוש אחרי המבריהים על ידי אנשינו נעשה אחרי כן ביהוד ביזמת אנשים פרטיים, כאשר אנשינו כבר לא היו, כי נפלו בשעת העבודה הזאת.

זאת היא האמת, וכנראה שרק הגישה השונה לעשיית היסטוריה יצרה קפיצות שונות של הזכרון. אם את, רנייה, בטוחה כל כך בצדקתך, אם דברייך כנים וישרים הם, למת לא הר פעת לבידור בבודאפשט? הן מיטיבה את לדעת, כי לפי בקשת חברינו נתמנתה ועדה בירור, שבראשה עמד הח"ר ק. מראשי מפא"י בהונגריה. הועדה נתכנסה פעמיים ליישיבה ראת לא הופעת לעזיבה את אמ"י הות האשמותיך. הברירר הזל עוד מצפה לך, רנייה, עד היום הזה!

את כותבת, למשל, במקום אחד (לצערי רק במקום אחד) כי באותם הימים — ולא חסדי הדבר — אנשים מהסתדרויות שונות וזרמים וגם אנשים סתם, שלא השתייכו לשום ארגון, הרגישו באהדות גורלם ואדי ריותם, ויחד עם זאת באה הצגת המקרים והארתם לציון, כי למרות זה היה בישהו — הנוער הציוני — אשר יכול היה להתנהג ככה ולא אחרת. תיכן ההניחן התיכן האמת? — זאת רוצה, רנייה, שנעבור לסדר היום, שנאמין ואולי גם נשכח?

ובעיקר, כאשר רוצים להתאים ולת"סור" היסטוריה וכשהזכרון מה חלש והלשה גם הרגשת האמת, רנייה, מיטב היה לשחק, כי את המטרה מסופקתני אם השגת, האמת יכולת להיות רק אמת, רנייה, אובייקטיבית, ובשום אופן לא ספי לגתיה.

תליצחק אלישבע

על הברינג; תכן כי משום היותם מקומיים, ובגלל היחסים הקרובים והקטרים שהיו להם עם הנוער המקומי הארי, ויתכן כי דק במקרה, כשם שהיה. מקולד" כי את הנסיפה הראשונה שלנו לגבול גוברמנט ואת הבאת הנשק אירגן והוציא לפועל חבר הנוער הציוני". אשר יצא לדרך עם תברת מ.ה.שומר הצעיר", כדי להכניס גם אותה לשטח פעולה זה.

אין ביכולתי להגות אחת לאחת את כל סעיפותיך ההיסטוריות" — אך על כמה מהן לא אוכל לעבור, כי אין ביכולתי להבינך, אין ביכולתי להשיג, איך אפשר לא לכתוב — אם כותבים בהתלהבות גופרת על המקרים ההיסטוריים "שאינם מוטלים בספק", ואיך אפשר לא להזכיר לפחות סקרה גבורה אחד של אנשינו — לפחות זה הנובע מעבודתם בוער ההגנה המשותף. אילו היה נזיר לך הכל — ודאי היית מוכרחה לדעת על נסיעתם של 5 חברים (ובניהם 4 מהנוער הציוני) להביא נשק, היית מוכרחה לדעת על שתי התנמלויות על מפקדים גרמניים, מהן אחת שנגמרה בהציחה ועם הבאת נשק (זהו אותו הנשק אשר בגבורה בה נעלה השתמשו בו פרומקה ואחרים); והשניה, האומללה, שהסתיימה בתפיסתו של הארי, זה הארי אשר לו, ואולי יותר מאשר לאחרים, מגיע התואר על מעשי גבורה אמיתיים: מסופקת אני אם רבים מוכים ומעונים כמותו, היו יכולים לשאת את כל הענויים ולא להוציא מפייהם הגה ומלה מיותרים — ורק לירוק לפרי צופי מעניהם. ודאי את זוכרת, איך כל השותפים לארגון המסע הגדול הזה, נעלמו והסתרו והתחבאו בחורים, כי ידעו היטב איך "שואלת" וחוקרת ובאילו אמצעים חדישים ויעילים סנסה להשיג הגסטאפו את התשובות והחוצות לה. אנו ידענו שהארי לא יגלה, כמה נורא, כי הדבר האחד, שביקש מאתנו — ציאנקלי — ואנו נסינו להמציא לו, לא הגיע לידית, וגם בלי זה עמד הארי בניסיון עד הרגע האחרון, כן, ועל זה אפשר לעבור ואת זאת אפשר לשכוח כשכותבים לשם מטרה "נעלה"! ומשום כך ודאי שכחתי עוד מקרה מעוט ובלתי חשוב, לכאורה, אך מאד אופייני (ראי דף 104 על "שיבת הרשל"), מי קיבל זמי התביא אתה, כאשר הגיע אלינו? — האם בגלל זה לא הזכירם, כי היו מ.ה.נוער הציוני" (מנס ב. ויוזק ק) — אשר סיכנו את הכל, את החיים בעצמם, ולא התחשבו עם התוצאות שגילו הדבר היה גורר אחריו — והסתירו והחביאו ושמו על הרשל. יש לפעמים מישהו אנוס על פי המסיבות ומתנהג ככה. והרי את יודעת, כי הם לא היו מתדנים ואת אשר עשו מהכרה עשו. הרי לא אחרים, אלה הם, מכס ויוזק היו הראשונים, שהעניו לז' רוק לפניו של מריצן את תעודות הזהות של הקהלה.

פולסקה פרטיה רבולוצינה — מפלגה פולנית מהפכנית.

וכשאת סופרת ומונה את כל ההסתדרות יות שהשתתפו באותה, הפרטיזנטקה האומ"ל ללה" שוב את שוכחת להזכיר, כי כשהיו צריכות לצאת שתי הפלוגות הראשונות והמסינות, מוטלים היו על הנוער הציוני כל העול וכל העבודה בשטח זגלמביה וגם כל הנסיונות להשיג נשק ובכל התנאים (המקרה עם הארי) — ולכן ולפי חכמת קבועה מראש — רק הפלוגה השלישית היתה מוכרבת כולה מאנשי הנוער הציוני, ובכל זאת — השתתף גם בפלוגה שניה חבר הנוער הציוני.

אך לעומת זה אין את שוכחת כלל את קיומו של הנוער הציוני", כשאת מפרסת (בדף 130) כה ברורות את הפגישה עם החבר מהנוער הציוני, כלום לא התביישי לתאר בצורה כזאת את הכל? אנשים שאינם יודעים את האמת ואת המסיבות בהן היו אז, יוכלו להאמין, כי אכן זו היא האמת, ואולי לזאת התכוונת? ב. לא רצה להסכים להוציא את מישהו משלכם מהגני טון? — וכאשר במקום תחנונים שלא עז' רון, הצעת לו כסף, — הסכים? במקרה הייתי אז על צד הארי ואף אני התעסקתי ב.ספורט" זה — להוציא אנשים מצרפתי המות, ואני יודעת בכמה עצבים, ובהקרבה עצמית, ובמאמצי גבורה וגם בכסף, כן, בכסף, עלה המשחק הזה, בהון תר עפרת. אך אין זו אמת שב. או אחר סאתנו סירב לעזור למישהו, חבל, שאין כאן אתנו שמולק ר. מ.ה.שומר הצעיר" — והיה מספר באוניו דבריימה על עבודה משותפת ועל עזרה, ו"אפילו" — תארי לך זאת, רנייה — על כסף, שנתן להם בלי חשבון והרי כספיהם הם מה השובים בעיניך שהגללם השחירי את ב. כדמות מזכירה גרמניים סור חטים ומבריהים — אשר להם את בכל

הנני קוראת וקוראת ואיני מאמינה לעיני, וחמיד מחדש אני מעלעלת בדפי הספר. האם אין מטעות אותי עיני? שחור על לבן מתבלטות האותיות וצירופן צונט באמר רינת את לבי — הייתכן? האם גם כאן — באסון אימים זה — אשר קירותיו ייכתבו לא בדיו אלא בדם לבנו — נמצא הנושא להתנשאות מפלגתית ולהגברת ניגודים ואיבה? הוגה אוזות כי בקראי את אשר את מספרת, כי אני השכחתי, שאנחנו, אלה שנשארנו, אלה שעלה להם להימלט וזכו בחסד להגיע עד הלום — עלינו מוטלת החובה, קשה וקדושה, לקיים צוואת אחריו נה שהניחו אחריהם אלה שנפלו שם בהגנרתם על כבוד וכבודי, בהגותם על כביד כל אלה, שלא ידעו, ולרוב גם לא ידעו לדעת — מה שקרה "שם"... ואם מצאת כבר את הכוח לנסות ולספר — הרי שאת מצווה קודם כל למסירה אמיתית וכנה של העובדות, וזו חסרה בספרך! את שתעלמת מציון המקרים, שהיו מבריהים אותך לוחר על חר"צדדיותך הדוקרת עינים, צורב גם הבטחון בדברים, בהם כה מעטה בקיאותך, הנה שמתך בוגלמביה היתה קצרה ומבוהלת מכדי להקיף את כל שאלות חיינו באותם הימים האיומים. באח אלינו בנובמבר 1942, ומזרה ותממתה תגובתך על מצב הרוח ששרר אז — תגובה המ" עידה רק על אייבקיאות במסיבות וענין. מצאת, לפי דברייך, שקט ושיבוע רצון מה" גאות הכלכלית (כביכול!) שהיתה נחלחם של החמונים היהודים רשכות (מה שאנו לא רצינו אף לרגע וגם לא יכולנו לשכוח) מה שעבר עלינו; שכחת את הנקודה — 12 לאוגוסט 1942, שכחת את הנקודה ששם לא חזרו כבר לזגלמביה קרוב ל-20 אלף יהודים. אנחנו כבר ירענו מהי הנקודה. מאותו הרגע אנחנו בוגלמביה לא היינו שקטים ושבעי רצון". מאותו תאריך התחלה נו לכונו את ההגנה שלנו ולעמוד לרשותה, כאשר — ואת מזכירה זאת בעצמך — גם הם לא נתנו לנו מנוחה, בכל שבוע, מהשכר עות הטובים האלה" נסעו אוטומובילים לה" עברת אסירים יהודים שנמצאו חייבים, משום שהתקיימו או משום ש"חזו בכלל" בניגוד לחוקים הגרמניים. אין פלא אישא שהמחשבה על התנוונות והגנה צמחה יתר שילה מאלית, אין זאת אמת, כי לא רצינו להיכנס לגאטו וחיששנו דרכים להסתחר ולהסתדר מחוץ לחומי. כבר אז ידענו שנכנס לגאטו, על כן לא דירות חיפשנו בגאטו — אלא שעת ומקומות מתאימים עבור "מונקרים", ובונקרים, יקירת, בנו כולם בלי יוצא מהכלל, ואת יודעת זאת, גם אם את מספרת על זאת קצת אחרת.

הזקמת הבונקר הקיבוצי השתתפו החבריים שלנו, אף בנין הבונקרים בעיר הית מפעלם של כולם, כך, ולא אחרת היה זה — כך, ולו רק בשל סיבה מאד פשוטה וחיונית — הכל רצו למצוא מגן ומקלט, ואם כך הדבר, ואם היתה כבר קיימת פעולה של כל הציבור — מדוע יש להעלים את העובדה הזאת?

דוקא בזמן הזה התארגן — מה שקרצנו "ועד והגנה"; לועד זה נכנסו גם באי"ח הנוער הציוני", האם יוכלו לא להיכנס? הלא הם היו חלק ניכר מהנוער היהודי ע"ט זגלמביה; הם היו הראשונים, שיצרו וביססו את הרעיון, אמנם עם "פ.ר." — וכפי שהחבר אחרי כן היו זה, אים קשים מאד וקטלניים ואי אפשר היה לקבלם — אך את העובדה הזאת מסרו לחברינו ואוחה עשו חברינו, את יודעת זאת היטב; אינני יודעת מדוע הטילו את התפקיד הזה דוקא

נוה עובדיע
מהמפעל "נוה עובדיע" נתבקשנו לפרסם:
בית המרגוע "נה"עובדיה" כפר"עציון בא לשרת את הסופר הדתי הממכר התורני בלי להביא בחשבון את שייכותו לאיזו איגוד או חוג שהוא.
בראש המגביית עומדת נשיאות: פרופ' ש. אסף, ר' בנימין, ד"ר י. וולפסברג, הרב ש. י. זווין, ר' ש. ה. קוק ועדת פעולה, המגבית למען "נוה"עובדיה" הכ" ניסה סכום למעלה מאלף לירות והגיעה לשלב, שאפשר להתחיל בקרוב בביצוע הבנין. יום הגנת אבן הפנה נקבע למח' צית אלול, בו ביום יהיה ככפר"עציון כי נוס ארצי של הסופרים הדתיים שיקבע את נציגות הסופרים בהנהלת המפעל, שבו יהיו גם באי"ח, "המורה", הפועל" המורחי וכפר"עציון. הכתובת לתרומות: הלואה חסכון ירושלים ע"ת "נוה"עובדיה".